

NOTAT

Til: Lars Gaardhøj

Telefon 38665544
Web www.regionh.dk/elevfordeling

Sagsnr.: 25063509

Dato: 16. september 2025

Baggrund til møde med Kenneth Götterup, borgmester i Dragør Kommune

Dette baggrundsnotat skitserer problemstillinger og muligheder i forhold til unge med bopæl i Dragør Kommune, som ønsker plads på en gymnasial ungdomsuddannelse.

Regionens muligheder for at fastsætte supplerende lokale regler

Under den gældende lovgivning har regionen ikke mulighed for at fastsætte supplerende regler for elevfordeling.

Administrationen vurderer, at der ikke er et fordelingsproblem vedr. ansøgere til stx fra Dragør Kommune, idet der ikke er udfordringer i forhold til at overholde reglerne i elevfordelingen, herunder at de unge fra Dragør kan gå på en gymnasial uddannelse indenfor 45 minutter fra deres bopæl. Udfordringen er alene, om ansøgerne opnår plads på den skole, de har ønsket som 1. prioritet.

Om "lex Stevns"

I henvendelsen fra borgmester Kenneth Götterup henvises til "lex Stevns". Denne bestemmelse kunne anvendes i elevfordelingen i 2018-22. Med de gældende regler for elevfordeling, som trådte i kraft til skoleåret 2023/24, blev "lex Stevns" taget ud af regelsættet.

"Lex Stevns" gav mulighed for at tage højde for lokale forhold i elevfordelingen, og var tiltænkt udfordringer uden for de større byer. Konkret blev bestemmelsen brugt til at tildele ansøgere fra Stevns med lang transporttid til deres nærmeste gymnasium i Køge, plads på skolen forud for andre ansøgere med kortere transporttid. Ansøgerne fra Stevns havde op mod 59 minutters transporttid til andre gymnasier, og de daværende fordelingsudvalg kunne med bestemmelsen modvirke, at ansøgere blev tildelt plads på skoler, hvortil de havde lang transporttid.

Anvendelse af "lex Stevns" betød, at pladser blev tildelt nogle ansøgere fra Stevns frem for andre ansøgere, der kunne nå et andet gymnasium med kortere transporttid. Således var der andre 1. prioritetsansøgere, der ikke fik plads på deres ønskede skole, for at der kunne sikres plads til ansøgere fra Stevns.

Bestemmelsen har aldrig været anvendt i Region Hovedstaden, idet gymnasi-erne her ligger tættere. Det har således ikke været umuligt at fordele ansøgere til et gymnasium med ledige pladser inden for rimelig transporttid som defineret i reglerne for elevfordeling. For eksempel er den korteste afstand til fods mellem Tårnby Gymnasium og Ørestad Gymnasium 2,4 km.

I tidligere dialog omkring ansøgere fra Dragør er der redegjort for, at den maksimale transporttid for Dragør-ansøgere henvist til Ørestad Gymnasium var 37 minutter (i 2022), og derved væsentlig kortere end de 60 minutter, der dengang var maksimal transporttid for henvisning til en skole, man ikke selv havde søgt.

I årene 2014-2021 samt 2025 blev alle 1. prioritetsansøgere til stx på Tårnby Gymnasium tildelt plads på skolen, uanset transporttid, fordi skolen havde plads til alle 1. prioritetsansøgere. Administrationen har ikke kendskab til transporttid for ansøgere til stx på Tårnby Gymnasium, som er henvist til Ørestad Gymnasium i 2023 og 2024. Ansøgerne har kunnet tildeles plads inden for de gældende regler.

Gældende regler og kommende uddannelsesreform

Som reglerne er nu, har regionsrådet ikke mulighed for at fastsætte regler, der imødekommer lokale udfordringer.

Ministeren henviser i sit svar til borgmesteren til den politiske aftale om epx, som blev indgået 18. februar 2025. Borgmesteren henviser ligeledes til teksten i sin henvendelse til regionsrådsformanden. Den relevante aftaletekst fremgår af boksen nederst.

Epx-uddannelsen implementeres i 2030, men det er endnu ikke afklaret, hvornår regionsrådene vil få mulighed for at fastsætte supplerende lokale regler på baggrund af en centralt fastsat værktøjskasse. Det vil være op til det siddende regionsråd, om der skal fastsættes sådanne regler, og hvad de i givet fald skal omfatte.

Det er vigtigt at understrege, at det på overansøgte gymnasier er sådan, at der ikke er pladser til alle ansøgere. Det betyder også, at hvis nogle ansøgere får forrang eller på anden vis tildeles plads efter alternative kriterier, vil det medføre, at andre ansøgere ikke kan tildeles plads. Det vil der skulle tages politisk stilling til i forhold til at afveje resultat og konsekvenser.

Baggrund

Unge fra Dragør Kommune har en relativt lav prioritetsopfyldelse på de gymnasiale uddannelser. Afstandskriteriet, der ligger til grund for regionens fordeling af elever, betyder, at Dragør Kommunes unge, hvis nærmeste gymnasier er Tårnby Gymnasium, er længere nede i køen, end unge, der bor tættere på. Når Tårnby Gymnasium er overansøgt, får de unge fra Dragør derfor plads på et andet gymnasium, oftest Ørestad Gymnasium. Forskellen i transporttid fra Dragør til henholdsvis Tårnby Gymnasium og Ørestad Gymnasium er ganske lille.

Optagelse på de populære gymnasier, fx Christianshavns Gymnasium og Rysensteen Gymnasium, er vanskeligt, fordi disse er overansøgt, og kapaciteten er begrænset. Regionsrådet overtager ansvaret for kapacitetsstyringen fra dette efterår, og skal således lægge kapaciteten for hver skole gældende fra skoleåret 2026/27. Dette vil dog ikke få betydning for, at de unge fra Dragør kan få plads på Tårnby Gymnasium.

Når det gælder hhx, har ansøgere fra Dragør ligeledes vanskeligt ved at få plads, idet de fire Niels Brock-gymnasier oftest er overansøgt, og særligt Handelsgymnasiet JTP har korte transporttider. I 2024 og 2025 blev dette løst ved at hæve kapaciteten til ansøgere, der ikke kunne fordeles af den centrale fordelingsmekanisme og derved blev der tildelt plads til ansøgere fra Dragør og Tårnby på et af Niels Brocks handelsgymnasier. Dette medfører, at ansøgere fra andre områder, der også havde ønsket plads, men havde kortere til alternative uddannelsessteder, ikke fik plads på skolen. Niels Brock har søgt om et nyt hhx-udbud fra skoleåret 2026/27, og regionsrådet har anbefalet dette over for ministeren. Dog bemærkede regionsrådet, at det er væsentligt ved kapacitetsfastlæggelsen også at sikre uddannelsesdækningen, således at der er elevgrundlag til de handelsgymnasier, der ligger vest og nord for København.

Der er ikke udfordringer med pladserne til Dragør-borgere på htx og hf, idet førsteprioritetsopfyldelsen her er relativt høj.

Tekst fra "Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse":

6.4 Endelig er aftalepartierne enige om, at håndtering af ansøgere til de gymnasiale uddannelser har det formål i videst muligt omfang at opfylde ansøgernes første prioritet, at sikre opfyldelse af ansøgernes valg af specifik uddannelse, at understøtte en bred geografisk dækning samt at understøtte en balanceret elevsammensætning på de få institutioner rundt om i landet, hvor elevsammensætningen giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer. Det skal ske efter en model baseret på lokale beslutninger truffet af regionsrådene, der grundlæggende består af følgende elementer:

- Ansøgerne til de gymnasiale uddannelser i hele landet håndteres på baggrund af deres prioriterede uddannelsesønsker samt transportafstand ved overansøgte gymnasier. Dette er en videreførelse af gældende regler bortset fra, at transportafstand erstatter transporttid som kriterium.
- Regionerne får pligt til at overveje lokalt at fastsætte supplerende lokale regler i følgende to tilfælde:
 - Institutionen kan kun i ringe grad tiltrække 1. prioritetsansøgere, dvs. hvis institutionens andel af tildelte ansøgere med institutionen som 1. prioritet (opgjort pr. uddannelse) er mindre end 70 procent. Dette er det samme kriterium, som kan udløse krav om at udarbejde en genopretningsplan, jf. ovenfor, og brugen af supplerende, lokale regler vil således kunne indgå i en samlet genopretningsplan for institutionen.
 - En udfordret institution anmoder regionen om at gribe ind.

I begge tilfælde er det en forudsætning, at elevsammensætningen på institutionen giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer. Regionerne får endvidere mulighed for at fastsætte supplerende lokale regler, som ansøgerne skal håndteres efter, hvis elevsammensætningen på institutionen giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer:

- Regionerne vil kunne fastsætte supplerende lokale regler på baggrund af en centralt fastsat værktøjskasse, der består af muligheden for at fastsætte loft eller reservationspladser i forhold til ansøgere fra en særlig type boligområde. Regionen vil alene kunne anvende loft eller reservationspladser i det omfang, det er egnet til at afhjælpe de konkrete udfordringer og under hensyn til, at det skal have den mindst mulige påvirkning på førsteprioritetsopfyldelsen for ansøgere fra lokalområder, og regionen vil derfor samtidig skulle overveje muligheden for at hæve kapaciteten på de pågældende institutioner.
- Herudover vil regionerne få mulighed for at fastsætte supplerende lokale regler til håndtering af ansøgere i forhold til visse lokale udfordringer, der tidligere kunne håndteres med "lex Stevns".